

Center **P**artiet
ivilt forum

Danmarks økonomi

Forvalterskab
med plads til vækst

Danmarks økonomi bygger på privat initiativ og åben konkurrence. Den åbne markedsøkonomi er en af de væsentligste årsager til den næsten uafbrudte velstandsstigning danskerne har oplevet siden 2. verdenskrig.

Der findes imidlertid vigtige mål for den økonomiske politik, som markedsøkonomien ikke automatisk tilgodeser. Markedskræfterne kan ikke af sig selv sikre en socialt retfærdig fordeling eller bæredygtig produktion med en ansvarlig forvaltning af ressourcer og miljø.

I lyset af forvalterskabstanken ønsker CenterPartiet, at Danmarks økonomi udvikles til en forvalterøkonomi, hvor der ved demokratiske beslutningsprocesser sættes rammer, så økonomien fremmer menneskelig trivsel, social retfærdighed og en økologisk bæredygtighed.

Forvalterøkonomien skal bygge på den enkeltes initiativ, kreativitet og virkelyst samt sikre medbestemmelse og medansvar for alle.

Forvalterøkonomien skal samtidig skabe vækst. Et velstående samfund i vækst er det bedste udgangspunkt for at imødegå store udfordringer i forhold til f.eks. klimaet og sociale problemer.

Der skal føres en langsigtet økonomisk politik som sikrer, at der ikke overvælttes en gældsbyrde på fremtidige generationer, at vækst ikke realiseres på baggrund af kortsigtet forbrug af uerstattelige naturressourcer eller at velstand ikke opnås på bekostning af fattige lande.

Økonomisk vækst, men ikke for enhver pris

Økonomisk vækst er ikke kun til for at øge den enkeltes velstand og forbrugsmuligheder.

Økonomisk vækst er også forudsætningen for at samfundet kan udvikle sig teknologisk, kulturelt og socialt.

Den udvikling, som den økonomiske vækst således kan give mulighed for, er det afgørende for CenterPartiet. Derfor er langsigtet økonomisk vækst for os kun et middel - ikke et mål.

Samtidig er det centralt for CenterPartiet, at økonomisk vækst ikke realiseres på bekostning af sammenhængskraft eller bæredygtighed. Danskerne skal være forvaltere af Danmarks natur og økonomi – ikke forbrugere. Det indebærer bl.a. at vi skal aflevere landet i samme eller bedre stand til vores efterkommere end vi overtog det.

CenterPartiet ønsker at:

- Den langsigtede offentlige gæld og udenrigsgæld skal være omkring nul.
- Danmark skal arbejde for at sikre en fair verdenshandel.
- At fordelene ved en globaliseret verdenshandel skal afvejes overfor de miljømæssige konsekvenser den giver anledning til. F.eks. ved at der internationalt indføres skat på langtrækkende transporter.
- De naturressourcer der inddrages for at understøtte den økonomiske vækst skal erstattes på anden vis.

Lige vilkår

Det er centralt for CenterPartiets ønske om foretagsomhed og social retfærdighed, at alle gives lige muligheder i det økonomiske rum.

Det betyder at økonomisk aktivitet skal reguleres så lidt som det er nødvendigt for at bevare en lige og åben konkurrence mellem virksomheder.

Det betyder også, at de rammevilkår, som det offentlige skal skabe for den økonomiske vækst, skal tilstræbe at give mulighed for en ligelig udvikling set ud fra sociale og geografiske forhold.

CenterPartiet ønsker at:

- Offentlige investeringer i infrastruktur, uddannelse og anden offentlig service skal prioriteres efter at give et ensartet grundlag for alle regioner i landet.
- Udgangspunktet for regulering af erhvervslivet skal være at virksomheder agerer ansvarligt.

Individets økonomiske muligheder

Velstand er et middel der giver individet fysisk mulighed for at realisere sine ønsker i forhold til arbejde, uddannelse, fritid og familie med videre.

Danskerne er imidlertid allerede blandt de rigeste befolkninger i verden og en øget velstand giver ikke nødvendigvis et bedre liv.

Desuden kan de største udfordringer i dagens samfund ikke løses igennem øget velstand alene. Det gælder f.eks. sociale problemer som ensomhed, vold og diskrimination. Denne type problemer løses bedre gennem fællesskabet end gennem at øge den enkeltes velstand.

For CenterPartiet kommer en resurse-mæssig styrkelse af fællesskabet derfor foran en styrkelse af individets velstand. Det gælder også i forhold til at styrke enkelte gruppers velstand på bekostning af andres.

Samfundet skal skabe lige muligheder for alle, men samle op på de personer, der af sociale årsager har svært ved at udnytte mulighederne. Som udgangspunkt er det imidlertid op til den enkelte at udnytte mulighederne efter bedste evne.

For de personer som fællesskabet må understøtte økonomisk og socialt skal udgangspunktet være respekt for individet og dets individuelle behov. Det indebærer f.eks. at velfærdsydelser skal baseres på et individuelt behov og ikke på faste bestemmelser om f.eks. alder, ledighedslængde eller andre minimumskriterier.

CenterPartiet vil derfor:

- Styrke fællesskabets løsning af den samlede samfundsopgave ved at overføre opgaver fra den offentlige sektor til civilsamfundet. Resurser skal følge med.
- Holde skatte- og afgiftsniveauet i ro og i stedet anvende velstandsudviklingen på fællesskabets opgaver.
- Ændre lovgivningen så velfærdsydelser tager udgangspunkt i individets behov og ikke demografi, dato eller statistik.

Styringen af den offentlige sektor

Det offentlige forbrug udgør ca. 1/4 af Danmarks bruttonationalprodukt. Det er derfor vigtigt at den offentlige sektor fungerer på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

I de seneste årtier er der ført en økonomisk politik i den offentlige sektor som har betonet en økonomisk effektivisering gennem at foretage en løbende beskæring af eksisterende budgetter - ”grønthøster metoden”. På trods af, at dette skulle motivere ledelsen af de offentlige myndigheder til en bedre resurseudnyttelse, er der meget der tyder på, at denne metode ikke slår til.

En række sociale ydelser er løbende blevet forringet eller udhulet og de fysiske rammer i institutioner, infrastrukturen og sundhedssektoren er blevet mere og mere nedslidt.

Et andet problem er de styringsprincipper den offentlige sektor har anvendt. I stigende grad er der anvendt kvantificerede resultatmål i en kontraktstyring mellem over- og underordnede myndigheder. Det har ført til et tunnelsyn, hvor offentlige myndigheder fokuserer på enkelt fastsatte, kvantificerede mål, men hvor den offentlige myndigheds egentlige formål - som i mange tilfælde er bredt og ikke meningsfyldt kan kvantificeres - er gledet i baggrunden. Dømmekraft og brugen af sund fornuft er blevet undertrykt.

CenterPartiet ser det som den væsentligste udfordring for den offentlige sektor at komme tilbage til et lokalt og individuelt ansvar overfor det egentlige formål med de enkelte offentlige funktioner. Vi tror på, at et lokalt og individualiseret ansvar på længere sigt fører til en mere effektiv resurseudnyttelse end blind styring efter rigide mål og procentbesparelser.

Et lokalt forankret ansvar hos de myndigheder og personer, der har den konkrete opgave er også en forudsætning for en behovsorienteret indsats på velfærdsområdet.

Som det er i dag, tildeles en række velfærdsydelser alene på baggrund af almene forhold som f.eks. alder, men hvor individets behov reelt er mindre. CenterPartiet mener at det på langt sigt vil være økonomisk mere effektivt og målrettet at basere velfærdsydelserne på individuelle behovsvurderinger.

CenterPartiet vil derfor:

- Afskaffe en fast årlig besparelse (”grønthøstermetoden”) som princip for offentlige budgetter.
- Erstatte brugen af mål- og kontraktstyring i det offentlige med en formålsstyring og uddanne personalet til at håndtere dette.
- Decentralisere ansvaret for såvel opgaver som økonomi og koncentrere det om de personer og enheder der har den daglige kontakt med opgaven.